

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI

HOTĂRÂREA nr. 856

din 14 iulie 2016

Prin Raportul de control nr. 1619/IJ/917/DIJ/2016, Inspecția Judiciară a înaintat Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii rezultatul verificărilor privind respectarea Ghidului privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media, precum și a prevederii referitoare la efectuarea de verificări, din oficiu, ori de câte ori apar în mediu public probe sau aspecte în legătură cu viața privată a persoanelor, din dosarele aflate pe rolul instanțelor de judecată.

Analizând Raportul de control nr. 1619/IJ/917/DIJ/2016 al Inspecției Judiciare și văzând înscrisurile atașate, Secția pentru judecători reține următoarele:

Prin Ordinul nr. 19/29.02.2016 al inspectorului șef al Inspecției Judiciare, s-a dispus efectuarea unui control tematic, având ca obiective verificarea respectării Ghidului privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media, precum și a prevederii referitoare la efectuarea de verificări, din oficiu, ori de câte ori apar în mediu public probe sau aspecte în legătură cu viața privată a persoanelor, din dosarele aflate pe rolul instanțelor de judecată.

Controlul sus-menționat a fost inclus în Planul de activitate al Direcției de inspecție judiciară pentru judecători, ca urmare a solicitării Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, care, în ședința din data de 10.06.2015, a decis sesizarea Inspecției

Judiciare pentru a include în tematica activităților de control problematica modului în care este respectat Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media, precum și cu privire la necesitatea efectuării de către conducătorii instanțelor a unor verificări, din oficiu, ori de câte ori apar în mediul public probe sau aspecte referitoare la viața privată a persoanelor, din dosarele aflate pe rolul organelor judiciare.

Controlul tematic a inclus toate curțile de apel și instanțele arondate acestora, inclusiv instanțele militare, precum și Înalta Curte de Casație și Justiție, iar verificările efectuate au vizat perioada 01.01.2014-29.02.2016, având la bază datele comunicate de către instanțe.

În vederea efectuării verificărilor, prin adresa nr. 1619/IJ/917/DIJ/2016, au fost solicitate date, informații și documente, la nivel centralizat, referitoare la: componența, programul de lucru, evidențele Biroului de informare și relații publice din cadrul fiecărei instanțe, mențiuni privind includerea recomandărilor din Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media în fișele posturilor aferente personalului din cadrul Biroului de informare și relații publice al fiecărei instanțe, existența unor instrucțiuni și proceduri de lucru interne ale structurilor de comunicare din cadrul instanțelor, situația statistică aferentă anilor 2014, 2015 și perioadei 01.01.2016-29.02.2016, privind numărul solicitărilor adresate de reprezentanții mass-media Biroului de informare și relații publice din cadrul fiecărei instanțe și obiectul acestora, modul de aplicare a dispozițiilor referitoare la întocmirea revistei presei, declarații de presă, interviurile acordate, exercitarea dreptului la replică la nivelul fiecărei instanțe în perioada vizată, modalitatea de soluționare a cererilor formulate în legătură cu procedurile desfășurate în fața judecătorului de drepturi și libertăți, în procedura de cameră preliminară, în legătură cu dosarele penale aflate în faza de judecată ori soluționate și cu dosarele civile aflate în faza de judecată ori soluționate.

Sub aspectul cadrului legal incident, au fost avute în vedere prevederile Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare (art. 117 stabilește că în structura instanțelor judecătorești funcționează Biroul de informare și relații publice, ca un compartiment auxiliar de specialitate, care asigură legăturile instanței cu publicul, în vederea garantării transparenței activității judiciare, în

condițiile stabilite de lege), Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea nr. 387/2005 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, care reglementa organizarea și funcționarea la nivelul instanțelor judecătorești a biroului de informare și relații publice, activitatea acestuia raportându-se la dispozițiile Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, și ale Ordonanței Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, aprobată cu modificări prin Legea nr. 233/2002, Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești aprobat prin Hotărârea nr. 1375/2015 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, prin care s-a abrogat vechiul regulament și care nu a adus modificări de substanță referitoare la organizarea și funcționarea biroului de informare și relații publice, Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, modificat, care reglementează la art. 83-85 activitatea Biroului de informare și relații publice al instanței supreme, Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 482/2012.

În completarea acestor reglementări și în considerarea faptului că România a fost condamnată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin Hotărârea din 16 aprilie 2013 în cauza Cășuneanu împotriva României pentru „scurgerea” către presă a unor informații din dosar, în timpul urmăririi penale, apreciată ca fiind o ingerință în dreptul reclamantului la viața sa privată, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus, în ședința din 10.06.2015, emiterea unei adrese către instanțe, cu privire la necesitatea de a fi efectuate verificări de către conducătorii instanțelor în situațiile în care în mediul public apar probe sau aspecte referitoare la viața privată a persoanelor, din dosarele aflate pe rolul instanței.

De asemenea, se mai reține că, prin Decizia nr. 37/07.12.2015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, s-a statuat că, în interpretarea și aplicarea art. 2 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 544/2001 și art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 677/2001, numele și prenumele unei persoane reprezintă informații referitoare la date cu caracter personal, indiferent dacă, într-o situație dată, sunt sau nu suficiente pentru identificarea persoanei.

Totodată, s-a statuat că, în cazul cererilor de liber acces la informații de interes public, întemeiate pe dispozițiile Legii nr. 544/2001, atunci când informațiile de interes public și informațiile cu privire la datele cu caracter personal sunt prezente în cuprinsul aceluiași document, indiferent de suportul ori de forma sau de modul de exprimare a informațiilor, accesul la informațiile de interes public se realizează prin anonimizarea informațiilor cu privire la datele cu caracter personal. De asemenea, refuzul de acces la informațiile de interes public, în condițiile în care informațiile cu privire la datele personale sunt anonimizate, este nejustificat.

Referitor la implementarea măsurilor dispuse prin Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești și prin Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media, s-a reținut că, în toate situațiile, Biroul de informare și relații publice este condus de un judecător desemnat de președintele instanței, nefiind identificate cazuri în care activitatea acestui birou să fie coordonată de un absolvent al facultății de jurnalistică sau un specialist în comunicare.

Conducătorul biroului îndeplinește, de regulă, și rolul de purtător de cuvânt, iar în cadrul biroului își desfășoară activitatea un magistrat asistent, un grefier și un consilier.

S-a constatat că, în cele mai multe situații, în componența biroului funcționează un singur judecător.

Deși dispozițiile Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești permit degrevarea parțială a judecătorului desemnat să conducă biroul de informare și relații publice, de atribuțiile ce îi revin ca judecător, s-a constatat că, de regulă, nu s-a dispus această degrevare a judecătorului. În situațiile în care s-a constatat că s-a dispus degrevarea parțială, aceasta a avut loc, fie prin reducerea punctajului alocat pe complet, fie prin reducerea numărului de ședințe.

Din relațiile comunicate de către instanțe, a mai reieșit că, de regulă, în fișele postului și în ordinele de serviciu aferente personalului din cadrul Biroului de informare și relații publice, nu au fost incluse recomandări din Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media, acestea cuprinzând atribuțiile prevăzute la art. 79-81 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea

nr. 387/2005 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, în perioada 2014-2015, respectiv cele prevăzute de art. 80-82 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea nr. 1375/2015 (prin care s-a abrogat regulamentul anterior menționat), în anul 2016.

Majoritatea instanțelor au precizat că nu au fost elaborate proceduri scrise, conform recomandărilor de la art. 49 din Ghid, însă, în fapt, există o practică administrativă cu privire la modul de lucru în cadrul instanței, care respectă recomandările din Ghid.

De asemenea, s-a constatat că majoritatea instanțelor respectă prevederile din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, în ceea ce privește faptul că programul zilnic de lucru al biroului coincide cu programul de lucru al instanței, într-o zi pe săptămână fiind obligatorie stabilirea a 3 ore de funcționare și după-amiaza, după încheierea programului de lucru al instanței, iar în situații excepționale, purtătorii de cuvânt pot oferi informații și în afara orelor de program.

Conform dispozițiilor Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești (art. 81 alin. 1 lit. i, art. 83 alin. 1 pct. 19 și 20 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea nr. 387/2005 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, respectiv, art. 82 alin. 1 lit. i, art. 84 pct. 24 și 25 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea nr. 1375/2015 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii), în cadrul Biroului de informare și relații publice, înregistrarea petițiilor și a cererilor de furnizare a informațiilor publice se face în registrul de evidență a petițiilor și, respectiv, în registrul privind înregistrarea cererilor și răspunsurilor privind accesul la informațiile de interes public.

Din relațiile ce au fost comunicate de instanțe, a reieșit că sunt constituite evidențele prevăzute de Regulament.

În privința solicitărilor adresate de reprezentanții mass-media, s-a reținut că acestea sunt înregistrate, de regulă, în registrul privind înregistrarea cererilor și răspunsurilor privind accesul la informațiile de interes public.

Unele instanțe au precizat că au fost constituite evidențe speciale destinate înregistrării solicitărilor adresate de reprezentanții mass-media ori anumitor categorii de solicitanți sau că se procedează la înregistrarea acestor solicitări și în registrul de intrare-ieșire a corespondenței administrative.

De asemenea, unele instanțe au înființat registre speciale, corespunzătoare diferitelor activități desfășurate la nivelul Biroului de informare și relații publice, iar alte instanțe au constituit și evidențe speciale pentru înregistrarea solicitărilor verbale privind informații de interes public de către mijloacele de informare în masă, raportat la prevederile art. 8 alin.5 din Legea 544/2001.

Conform recomandărilor din Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media, la nivelul instanțelor teritoriale ar trebui elaborate, zilnic, materiale de informare, de tip revista presei, care să fie difuzate personalului instituției în cursul dimineții.

Conducătorul biroului de informare și relații publice are, conform dispozițiilor din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești (art. 79 lit. g din Hotărârea nr. 387/2005 a Consiliului Superior al Magistraturii și art. 80 lit.g din Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.1375/2015), obligația de a identifica știrile difuzate de mass-media locală și națională, care au un impact negativ asupra activității și imaginii instanței sau judecătorilor ce funcționează în cadrul acesteia, de a verifica veridicitatea informațiilor și de a asigura informarea corectă a opiniei publice, exprimând poziția instanței față de problemele semnalate.

În situația în care sunt identificate articole referitoare la activitatea unor magistrați, precum și în legătură cu modul în care aceștia au gestionat soluționarea unui caz, există obligația informării președintelui instanței, iar dacă există aspecte ce țin de competența Consiliului Superior al Magistraturii, instanțele au obligația de a informa și structura de comunicare/purtătorul de cuvânt din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

Din analiza datelor comunicate de instanțe, s-a reținut că la toate curțile de apel, la majoritatea tribunalelor și, în mai puține cazuri, la judecătorii, revista presei este întocmită zilnic de către consilierul pentru informații publice/funcționarul public desemnat, sub coordonarea conducătorului biroului de informare și relații publice sau de

către judecătorul delegat la biroul de informare și relații publice. De regulă, acest material este distribuit în format electronic în cadrul rețelei de intranet a instanței sau prin intermediul poștei electronice, conducerii și purtătorului de cuvânt, dar și instanțelor din circumscripția curții sau a tribunalului.

De asemenea, unele curți de apel au precizat că este transmisă zilnic tuturor judecătorilor din cadrul instanței, în format electronic, revista presei centrale întocmită de Consiliul Superior al Magistraturii.

S-a mai reținut că, de regulă, la instanțele cu un volum mic de activitate, care funcționează în localități în care nu există o presă locală, revista presei la nivel local nu este relevantă, motiv pentru care se face la intervale mari de timp, nu se face deloc ori se face de către tribunal, care transmite materialele tuturor instanțelor din circumscripție.

Au fost situații în care s-a precizat că nu este întocmită revista presei în anumite perioade, dacă nu sunt identificate articole de interes pentru instanță sau că aceasta s-a realizat sub forma monitorizării revistei presei editată de către instanța ierarhic superioară.

În cazul în care sunt identificate articole care vizează direct activitatea instanței sau a unui judecător din cadrul acesteia, materialul respectiv este listat, iar conducătorul Biroului de informare și relații publice informează președintele instanței.

În ceea ce privește comunicatele și declarațiile de presă, s-a reținut că instanțele au menționat că, în perioada de referință, conducătorii Birourilor de informare și relații publice au dat declarații de presă și au acordat interviuri, atunci când au existat solicitări sau atunci când acest lucru se impunea atât pentru a informa opinia publică cu privire la activitatea instanței, cât și pentru a aduce clarificări cu privire la anumite aspecte semnalate în mass-media.

De regulă, declarațiile de presă și interviurile au fost date de tribunale și curți de apel, rareori de judecătorii.

În ceea ce privește regulile aplicabile în procedurile desfășurate în fața judecătorului de drepturi și libertăți, s-a reținut, în esență, că regulile aplicabile comunicării cu mass-media referitoare la dosarele aflate pe rolul instanțelor judecătorești

În aceste proceduri sunt următoarele:

- dosarele nu pot fi studiate de reprezentanții mass-media, cărora nu le pot fi eliberate nici copii ale actelor din aceste dosare;
- la cerere sau din oficiu, pot fi comunicate informații, respectiv pot fi emise comunicate referitoare la soluțiile adoptate cu privire la măsurile preventive, măsurile asigurătorii, aplicarea provizorie a măsurilor de siguranță cu caracter medical, măsura internării nevoluntare și contestația cu privire la durata urmăririi penale;
- nu pot fi eliberate extrase sau copii ale încheierilor prin care au fost soluționate cererile, propunerile și sesizările privind încuviințarea perchezițiilor și a folosirii metodelor și tehnicilor speciale de supraveghere sau cercetare ori a altor procedee probatorii potrivit legii, emiterea unui mandat de aducere, aplicarea provizorie a măsurilor de siguranță cu caracter medical și a măsurii internării nevoluntare;
- în cazul încheierilor prin care judecătorul de drepturi și libertăți s-a pronunțat asupra măsurilor preventive, măsurilor asigurătorii și contestației privind durata urmăririi penale, se pot elibera, la cerere, extrase din care, în prealabil, au fost eliminate datele cu caracter personal, pasajele referitoare la conținutul unor probe dacă din prezentarea sau analizarea acestora rezultă informații prin a căror divulgare se încalcă dreptul la respectarea vieții private sau se periclitează mersul anchetei și referirile la activitățile de cercetare care vor fi efectuate în continuare, numele martorilor și ale părții vătămate, situație în care cererea se aprobă de către purtătorul de cuvânt al instanței, cu consultarea judecătorului care a soluționat cauza sau, în lipsa acestuia, a președintelui instanței;
- în cazul solicitărilor având ca obiect soluțiile pronunțate cu privire la măsurile preventive, măsurile asigurătorii și contestația privind durata urmăririi penale, un extras al minutei pronunțate în cauzele respective poate fi transmis la adresele de e-mail indicate, după eliminarea datelor cu caracter personal;
- în ceea ce privește evidențele privind încuviințarea perchezițiilor și a folosirii metodelor și tehnicilor speciale de supraveghere sau cercetare ori a altor procedee probatorii potrivit legii, acestea nu pot fi consultate de reprezentanții mass-media.

Din raportările transmise de instanțe sub acest aspect, s-a constatat că, de regulă, instanțele respectă recomandările Ghidului privind relația dintre sistemul judiciar din

România și mass-media cu privire la studiul dosarelor sau eliberarea de extrase de pe încheierile prin care judecătorul de drepturi și libertăți s-a pronunțat asupra măsurilor preventive, după ce în prealabil au fost eliminate datele cu caracter personal, pasajele referitoare la conținutul unor probe, dacă din prezentarea sau analizarea acestora rezultă informații prin a căror divulgare se încalcă dreptul la respectarea vieții private sau se periclitează mersul anchetei și referirile la activitățile de cercetare care vor fi efectuate în continuare, numele martorilor și ale părții vătămate.

Au fost admise solicitările de comunicare a soluțiilor pronunțate cu privire la măsurile preventive, regula fiind aprobarea cererii de către purtătorul de cuvânt al instanței, cu consultarea judecătorului care a soluționat cauza, sau în lipsa acestuia, a președintelui instanței, iar prin excepție, nu a fost solicitat acordul judecătorului pentru a se comunica extras/motivarea încheierii de ședință, cererile fiind aprobate doar de purtătorul de cuvânt.

Practica instanțelor este în sensul de a nu elibera copii ale referatului cu propunerea de luare a măsurii preventive emis de parchet și de a îndruma reprezentanții mass-media să solicite aceste copii de la purtătorii de cuvânt ai parchetelor, având în vedere că în Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar și mass-media, în secțiunea referitoare la procedurile desfășurate în fața judecătorului de drepturi și libertăți, nu se prevede posibilitatea ca purtătorul de cuvânt al instanțelor să aprobe astfel de cereri.

S-a constatat că nu au fost încuviințate solicitările formulate de reprezentanții mass-media cu privire la cauzele aflate în procedurile desfășurate în fața judecătorului de drepturi și libertăți, atunci când s-a apreciat că sunt incidente prevederile art. 12 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public.

Unele instanțe de control judiciar au precizat că au fost formulate solicitări privind eliberarea unor copii ale încheierilor pronunțate de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanțele inferioare, prin care s-a soluționat propunerea de arestare preventivă, care nu au fost aprobate, solicitanții fiind îndrumați să se adreseze acelei instanțe, în alte situații, însă, cererea fiind redirecționată.

S-a reținut că, pentru soluționarea acestor cereri, unele instanțe au avut în vedere adresa nr. 5375/05.05.2015 a Consiliului Superior al Magistraturii, prin care s-a

comunicat instanțelor că, în urma analizării în Comisia nr. 2, s-a stabilit că eliberarea copiilor se face de către instanța la care se află dosarul, chiar dacă cererea vizează acte din dosarele instanțelor inferioare/superioare anexate.

Ca măsură de protecție a comunicării informațiilor solicitate, s-a specificat faptul că acestea sunt transmise în format PDF pentru a preveni modificarea conținutului lor de către destinatar.

În ceea ce privește regulile aplicabile comunicării cu mass-media referitoare la dosarele aflate pe rolul instanțelor judecătorești în procedura de cameră preliminară, s-a reținut că aspectele referitoare la aceste dosare pot fi comunicate mass-mediei cu respectarea anumitor reguli justificate de specificul acestei proceduri, care se desfășoară fără publicitate.

În esență, regulile aplicabile comunicării cu mass-media referitoare la dosarele aflate pe rolul instanțelor judecătorești în procedura de cameră preliminară sunt următoarele:

- dosarele nu pot fi studiate de reprezentanții mass-media;
- nu se pot elibera copii sau extrase ale actelor din aceste dosare, cu excepțiile următoare: încheierile privind măsurile preventive, măsurile asigurătorii și contestația privind durata urmăririi penale, pentru care pot fi eliberate extrase după eliminarea datelor cu caracter personal, a pasajelor referitoare la probe, dacă prin divulgarea acestora s-ar încălca dreptul la respectarea vieții private sau s-ar periclita judecarea cauzei pe fond, precum și a numelui martorilor și părții vătămate; extras de pe rechizitoriu, cu asigurarea datelor cu caracter personal, eliminarea pasajelor care ar încălca dreptul la viața privată, precum și a celor referitoare la probe și analiza acestora; din conținutul extrasului trebuie să rezulte numele inculpatului, încadrarea juridică a faptei și situația de fapt reținută în cauză; extras al minutei ori copie a soluțiilor pronunțate de judecătorul de cameră preliminară, cu asigurarea protecției datelor cu caracter personal, eliminarea pasajelor referitoare la conținutul unor probe, dacă prin divulgarea acestora s-ar încălca dreptul la respectarea vieții private sau s-ar periclita judecarea cauzei pe fond;

- toate cererile de eliberare a actelor din dosare sau a extraselor soluțiilor pronunțate de judecătorul de cameră preliminară se aprobă de purtătorul de cuvânt al instanței, cu consultarea judecătorului de cameră preliminară căruia i-a fost repartizată cauza, iar în lipsa acestuia, de președintele instanței;
- refuzul eliberării copiilor sau extraselor solicitate poate fi justificat de excepțiile menționate în Ghid, însă refuzul va trebui să fie întotdeauna motivat.

Din relațiile comunicate a rezultat că cererile formulate de mass-media vizând dosarele aflate în procedura de cameră preliminară sunt în număr redus și că, în general, sunt respectate regulile privind accesul la informații de interes public aplicabile acestei faze a procesului penal.

Referitor la solicitările de consultare a dosarelor, s-a constatat că, în cele mai multe situații, nu sunt aprobate cererile de studiere a dosarelor aflate în această fază procesuală, fiind însă identificate mai multe cazuri în care s-a procedat contrar.

S-a reținut că, în mod constant, este refuzată cererea de furnizare a informațiilor privind dosare ce au ca obiect infracțiunile la care se referă Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 308/05.03.2009 privind derularea proiectului Jurindex (art. 6 lit. a), sau Hotărârile Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 884/20.08.2013 și nr. 614/10.06.2015 privind excepțiile de la publicarea hotărârilor judecătorești în baza de date prin intermediul ROLII, (de exemplu, au fost respinse cererile de eliberare a unei copii de pe rechizitoriu în dosare ce au ca obiect infracțiunea de viol, apreciindu-se că furnizarea acestor informații se încadrează în excepțiile prevăzute de art. 36 din Ghid).

În ceea ce privește consultarea judecătorului cauzci, se reține că este îndeplinită această cerință, iar numai în mod izolat, s-a procedat la consultarea putătorului de cuvânt și nu a judecătorului de caz.

Au fost identificate și cazuri în care judecătorul de caz nu și-a dat acordul pentru comunicarea unor acte, caz în care cererea a fost respinsă, lipsa acordului față de cererea de eliberare a unei copii de pe rechizitoriu fiind motivată de judecătorul de caz, pe împrejurarea că publicitatea creată ar aduce atingere caracterului echitabil al procedurii.

S-a constatat că nu există o interpretare unitară a dispozițiilor art. 27¹ alin. 3 din Ghid, referitoare la eliberarea unei copii a soluției pronunțate de judecătorul de cameră preliminară. Unele instanțe au considerat că acest text are în vedere încheierea în totalitate, după eliminarea pasajelor menționate și asigurarea protecției datelor cu caracter personal, în timp ce alte instanțe au respins cererea, apreciind că se poate comunica doar soluția din dosar.

O situație de practică neunitară a fost constatată și în cazul solicitărilor cu privire la încheierile având ca obiect confirmare redeschidere urmărire penală (art. 335 alin. 5 din Noul Cod de procedură penală).

Referitor la regulile privind solicitările scrise ale mass-media referitoare la informațiile de interes public ce rezultă din activitatea de judecată în procesul penal, s-a reținut că, întrucât judecata cauzei are loc în condiții de publicitate, cu excepția cazurilor prevăzute de lege, accesul reprezentanților mass-media la informațiile de interes public care rezultă din dosarele penale este mai larg față de faza de urmărire penală.

Dreptul la liberul acces la informații de interes public poate fi restrâns, conform prevederilor art. 36 din Ghid, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale sau când o impun interesele minorilor ori protecția vieții private a părților în proces sau a altor persoane ori în situația în care, în împrejurări speciale, instanța apreciază că publicitatea ar fi de natură să aducă atingere înfăptuirii justiției.

În esență, regulile principale aplicabile fazei de judecată sunt următoarele:

- pot fi comunicate, la cererea reprezentanților mass-media, informații privind stabilirea primului termen de judecată, precum și a termenelor ulterioare, stadiul în care se află judecata (cercetare judecătorească, dezbateri, repunere pe rol, pronunțare etc.), măsurile dispuse de instanță la termenele de judecată (efectuarea unei expertize, audierea părților și a martorilor), soluțiile pronunțate;
- reprezentanții mass-media pot consulta dosarele aflate pe rolul instanțelor (prin excepție, solicitarea de consultare a dosarelor poate fi refuzată în situațiile enunțate la art. 36 din Ghid, existând însă obligația de a se motiva refuzul; de asemenea, nu pot fi

consultate de către reprezentanții mass-media dosarele privind cauzele care au fost sau sunt judecate în ședință nepublică);

- pot fi consultate evidențele instanței privitoare la activitatea de judecată, excepție făcând evidențele ce presupun confidențialitate;

- reprezentanților mass-media le pot fi eliberate, la cerere, copii ale actelor dosarului sau ale hotărârilor pronunțate ori extrase din acestea, cu asigurarea protecției datelor cu caracter personal și eliminarea pasajelor referitoare la conținutul unor probe, dacă din prezentarea sau analizarea acestora rezultă informații prin a căror divulgare se încalcă dreptul la respectarea vieții private sau se periclitează rezultatul cercetării judecătorești.

Cererile de consultare a dosarelor ori de eliberare de copii se aprobă de către purtătorul de cuvânt al instanței, cu consultarea președintelui completului sau, în lipsa acestuia, a președintelui instanței. În cazul dosarelor soluționate definitiv, cererile se aprobă de purtătorul de cuvânt, cu consultarea președintelui instanței la care dosarul este arhivat.

După executarea hotărârii, furnizarea de informații în legătură cu infracțiunea comisă anterior, este posibilă doar în cazul în care persoanele condamnate au consimțit în mod expres la divulgarea identității lor ori dacă acestea sau faptele lor sunt din nou de interes public.

Soluționarea acestor cereri a fost realizată cu respectarea dispozițiilor din Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media, a dispozițiilor Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiilor de interes public și a Legii nr. 677/2002 pentru protecția persoanelor cu privire la datele cu caracter personal.

În cazul în care solicitările au fost respinse, refuzul a fost motivat, fiind avute în vedere regulile conținute de Ghid.

Din examinarea datelor ce au fost comunicate de instanțe, a reieșit că cele mai multe solicitări scrise ale mass-media, referitoare la dosarele penale aflate în faza de judecată ori soluționate, au avut ca obiect comunicarea hotărârilor pronunțate ori permisiunea de a consulta dosarele aflate pe rolul instanței, iar solicitările verbale au vizat în principal informații referitoare la stadiul soluționării dosarelor ori măsurile dispuse.

Solicitările au fost soluționate de către purtătorul de cuvânt, după consultarea președintelui de complet sau a președintelui instanței, existând și instanțe la care, în lipsa președintelui de complet a fost consultat președintele de secție.

Înalta Curte de Casație și Justiție a precizat că pentru cererile de studiere a dosarelor aflate pe rolul acestei instanțe, s-a solicitat acordul completului, nefiind admisă nicio cerere în lipsa acordului completului de judecată. Au fost identificate și situații în care studierea dosarelor a fost limitată, permițându-se doar consultarea volumelor de urmărire penală sau în care s-a comunicat solicitantului să revină după audierea martorilor ori după un anumit termen. La aceeași instanță, au fost constatate și situații în care, în anul 2014, cereri care vizau studierea unor dosare ce aveau același obiect au fost soluționate diferit, fără a exista precizări privind motivele care au justificat aceste soluții (într-un dosar o cerere a fost respinsă, iar în alt dosar o cerere a fost aprobată, reținându-se că ambele dosare vizau infracțiunea prevăzută de art. 253¹ din Codul penal).

Au fost situații în care judecătorul nu și-a exprimat în scris un punct de vedere cu privire la cererea de eliberare a unei copii a încheierii de ședință, copia fiind eliberată doar cu aprobarea purtătorului de cuvânt, după anonimizare.

În cazul solicitărilor ce vizau, fie motivarea sentinței penale pronunțate în cadrul unui dosar având ca obiect emiterea unui mandat european în temeiul Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară în materie penală, fie transmiterea unor informații referitoare la mandatul european de arestare emis pe seama unor persoane, acestea au fost soluționate favorabil de către conducătorul biroului, fără a se preciza că ar fi fost solicitat acordul judecătorului, și au fost comunicate solicitantului copii anonimizate după soluția pronunțată în cadrul respectivei cauze și informații privind data emiterii mandatului și infracțiunile în baza cărora a fost emis.

Referitor la cererile care vizau dosare care nu se mai aflau la instanța la care s-a înregistrat solicitarea, s-a procedat în mod diferit, unele instanțe redirectionând cererea la instanțele la care se aflau dosarele, alte instanțe comunicând faptul că nu se poate da curs favorabil solicitării, motivat de împrejurarea că dosarele au fost înaintate la instanța superioară ori restituite la instanța inferioară.

În cazul solicitărilor de comunicare a copiilor hotărârilor judecătorești care au fost aprobate, s-a procedat la anonimizarea acestora și eliminarea datelor cu caracter personal, în unele cazuri fiind eliminate pasajele referitoare la conținutul unor probe dacă din prezentarea sau analizarea acestora rezultau informații prin a căror divulgare se încălca dreptul la respectarea vieții private sau se periclita rezultatul cercetărilor judecătorești.

S-a reținut că și în cazul solicitărilor de consultare a dosarelor au fost luate măsuri pentru protejarea datelor cu caracter personal și a informațiilor nedestinate publicității.

De asemenea, în situația în care solicitările au fost adresate verbal, conținutul minutilor a fost comunicat, dat fiind caracterul public al acestora, ele fiind publicate din oficiu pe portalul instanțelor, constatându-se că și în acest caz a fost respectată condiția eliminării datelor cu caracter personal.

În cazul unei cereri ce viza eliberarea unei copii a actului de sesizare a instanței într-un dosar penal având ca obiect sesizare cu acordul de recunoaștere a vinovăției (art. 483 din noul Cod de procedură penală), solicitarea a fost refuzată în temeiul art. 36 din Ghid, invocându-se protecția vieții private a inculpatului.

În cuprinsul raportului de control, în ceea ce privește regulile aplicabile în procesul civil lato sensu pentru informarea corectă și promptă a reprezentanților mass-media cu privire la activitatea desfășurată, în accepțiunea Ghidului, în cadrul procesului civil, se reține că litigiile vizează raporturile dintre părți, iar caracterul public al informațiilor care rezultă din activitatea de judecată este mai puțin pronunțat, astfel că s-a apreciat că dreptul la respectarea vieții private și de familie poate determina limitări importante ale accesului reprezentanților mass-media la aceste informații.

Conform recomandărilor din Ghid, văzând și dispozițiile Legii nr. 544/2001 și ale Legii nr. 677/2001, instanțele au admis cererile reprezentanților mass-media de consultare a dosarelor și au aprobat cererile acestora pentru eliberarea unor copii din aceste dosare, analizând, de fiecare dată, în cauzele de contencios administrativ și contravențional, precum și în alte cauze civile, existența unui interes public, solicitările reprezentanților mass-media fiind evaluate cu mai multă exigență.

Potrivit regulilor stabilite în cuprinsul Ghidului, până la fixarea primului termen de judecată, reprezentanții mass-media pot consulta doar cererea de chemare în judecată, acestora neputând să le fie eliberate copii ale actelor aflate la dosarul cauzei.

Solicitările privind comunicarea de informații, consultarea dosarelor, eliberarea de copii din acestea au fost, de regulă, soluționate cu aplicarea corespunzătoare a prevederilor din Ghid, ținând cont de specificul procesului civil, după consultarea președintelui de complet și după anonimizarea informațiilor privind datele cu caracter personal.

Unele instanțe au precizat că hotărârile pronunțate, în special, în materia contenciosului administrativ și, în puține situații, în materia dreptului civil au fost comunicate, după eliminarea datelor cu caracter personal, doar dacă și-a exprimat acordul președintele instanței și doar dacă a fost motivat sau justificat interesul public, în situația în care cererea nu era motivată solicitându-se justificarea interesului public. Nu au fost comunicate hotărâri ce vizau apropiați ai unor persoane publice sau hotărâri referitoare la aspectele private ale vieții unor persoane publice.

Unele instanțe au menționat că, în vederea soluționării cererilor reprezentanților mass-media în legătură cu dosarele civile, măsurile întreprinse vizează doar efectuarea unor verificări în aplicația ECRIS, fără a preciza dacă se solicită acordul președintelui completului/instanței și dacă se procedează la anonimizarea documentelor pentru protejarea datelor cu caracter personal și a aspectelor referitoare la viața privată.

Au fost identificate situații în care cererile de consultare a unor dosare sau de eliberare a unor copii ale înscrisurilor din acestea nu au fost admise, deoarece dosarele respective fuseseră înaintate în căile de atac sau restituite.

Instanțele au precizat că au avut în vedere dispozițiile Deciziei nr. 37/07.12.2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, referitoare la aspectele ce pot constitui motiv de refuz de eliberare a fotocopiilor.

De regulă, refuzul unei cereri a reprezentanților mass-media privind eliberarea unor copii, studierea unui dosar etc. a fost motivat în scris, fiind prezentate dispozițiile legale și motivele de fapt pentru care nu este permis accesul la informația solicitată.

În situația dosarelor soluționate irevocabil, respectiv, definitiv, în cazul cererilor formulate după intrarea în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cererile de consultare a dosarului și eliberare de copii din acesta au fost aprobate de purtătorul de cuvânt, cu consultarea președintelui instanței, respectiv al secției la care dosarul este arhivat.

Toate instanțele au precizat că nu au fost eliberate reprezentanților mass-media copii sau extrase din actele și hotărârile ce aveau unul dintre obiectele menționate la art. 6 lit. b), c) și d) din Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 308/05.03.2009 privind derularea proiectului Jurindex și Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 614/10.06.2015, privind excepțiile de la publicarea hotărârilor judecătorești în baza de date prin intermediul ROLII, precum și obiectele corespondente care rezultă din reglementarea Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările și completările ulterioare.

S-a reținut că, în mod constant, se resping cererile de studiere a acestor cauze, dar se admit cererile de comunicare a soluțiilor pronunțate (care sunt publicate, de altfel, pe portalul instanțelor, unde există și informații despre numele și prenumele părților, chiar și în dosarele cu obiectele anterior menționate).

O instanță a menționat că a fost respinsă o cerere de eliberare a unei copii a sentinței civile dintr-un dosar având ca obiect sechestrul asigurător-litigii cu profesioniștii, motivat de faptul că sunt aplicabile prevederile art. 92 alin.9 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești (forma veche).

Din relațiile comunicate de instanțe, s-a constatat că nu întotdeauna se solicită reprezentanților mass-media justificarea interesului public în legătură cu cererile vizând dosarele civile, altele decât cele de contencios administrativ sau contravențional.

A fost identificată o practică diferită a instanțelor în privința cererilor de studiu sau de eliberare a copiilor din dosarele care se soluționează în camera de consiliu (încuviințare executare silită, investire cu formulă executorie).

Sub aspectul analizei situațiilor în care au apărut în mediul public probe sau aspecte referitoare la viața privată a persoanelor, din dosarele aflate pe rolul instanțelor de judecată, se reține că, potrivit dispozițiilor Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din ședința din 10.06.2015, conducătorii instanțelor au obligația de a efectua verificări în situațiile în care în mediul public apar probe sau aspecte referitoare la viața privată a persoanelor, din dosarele aflate pe rolul instanței.

În relațiile comunicate, toate instanțele au menționat că nu au fost identificate situații în care să fi apărut în mediul public probe sau aspecte referitoare la viața privată a persoanelor, din dosarele aflate pe rolul instanțelor de judecată, cu excepția Tribunalului Brașov care a menționat că „există în continuare o problemă privind apariția în presă a convorbirilor telefonice interceptate în cadrul urmăririi penale în timp ce pe rolul instanțelor se află dosarul cu propunere de arestare preventivă”, fără a se detalia situațiile la care se face referire. În acest context, au fost solicitate de către inspectorii judiciari date concrete în sensul celor afirmate, însă acestea nu au putut fi precizate expres și nici nu s-a menționat că s-ar fi dispus efectuarea unor verificări în acest sens.

În concluziile raportului de control, s-a arătat că, în urma verificărilor efectuate, au fost identificate bune practici în gestionarea relațiilor dintre instanțe și mass-media, concretizate în inițiativa unor instanțe, de regulă curți de apel, de a emite comunicate, știri de presă în cazul dosarelor mediatizate sau a celor apreciate ca prezentând interes public, precum și de a se implica în derularea unor proiecte vizând corecta informare a cetățenilor pe teme apreciate de interes, dintre care au fost exemplificate: intrarea în vigoare a noilor coduri, acordarea asistenței judiciare gratuite în materie civilă etc.

Ca o concluzie generală, din relațiile comunicate de conducerile administrativ-judiciare ale instanțelor, rezultă că, în general, recomandările din Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media sunt respectate, nefiind identificate disfuncționalități majore în activitatea de asigurare a comunicării informațiilor de interes public prin intermediul presei.

Totodată, s-a reținut că instanțele au respectat, în îndeplinirea atribuțiilor ce le revin, conform Ghidului, dispozițiile din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la

informațiile de interes public, Legea nr. 677/2001 privind protecția datelor cu caracter personal, iar după publicarea Deciziei nr. 37/7.12.2015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, s-au conformat dispozițiilor din această hotărâre.

Au fost identificate, totuși, situații în care instanțele au aplicat în mod diferit dispozițiile Ghidului. Astfel, s-a constatat că există o practică diferită a instanțelor judecătorești în legătură cu verificarea existenței unui interes public în privința cererilor reprezentanților mass-media formulate în legătură cu dosarele civile, altele decât cele de contencios administrativ sau contravențional, în sensul că unele instanțe soluționează favorabil astfel de cereri care nu sunt motivate în niciun fel, în timp ce alte instanțe solicită justificarea unui interes public.

Astfel, în cuprinsul raportului de control s-a reținut că reglementările din Ghid prevăd expres că, în cadrul procesului civil, este mai puțin pronunțat caracterul public al informațiilor care rezultă din activitatea de judecată și s-a apreciat că dreptul la respectarea vieții private și de familie poate determina limitări importante ale accesului reprezentanților mass-media la aceste informații. De altfel, dispozițiile art. 46 din Ghid menționează expres că solicitările reprezentanților mass-media trebuie rezolvate cu mai multă exigență, iar informațiile de interes public pot fi acordate, la cerere, în materia contenciosului administrativ și contravențional, precum și în alte cauze în care există un interes public. Prin urmare, Inspekția Judiciară apreciază că toate instanțele ar trebui să solicite justificarea interesului public în toate cauzele civile, altele decât cele în materia contenciosului administrativ și contravențional.

Tot în legătură cu solicitarea justificării unui interes public pentru obținerea informațiilor, se reține că unele instanțe solicită acest lucru și în cauzele penale. În raportul de control s-a reținut că dispozițiile Ghidului nu prevăd însă necesitatea justificării unui interes public în aceste cazuri, din interpretarea prevederilor Ghidului rezultând că acesta este prezumat, cu respectarea restrângerilor accesului la informațiile de interes public dat de natura procedurii ori a cauzei.

Un alt aspect ce vizează o practică diferită este acela referitor la interpretarea dispozițiilor art. 27⁷ alin. 3 din Ghid, privind eliberarea unei „copii a soluției” pronunțate

de judecătorul de cameră preliminară. Majoritatea instanțelor au considerat că acest text are în vedere încheierea în totalitate, după eliminarea pasajelor ce nu se dau publicității și asigurarea protecției datelor cu caracter personal, altele însă au respins cererea, apreciind că se poate comunica doar soluția pronunțată în dosar.

Inspekția Judiciară apreciază că, din interpretarea textului menționat, reiese că sintagma „copie a soluției” se referă la considerentele încheierii pronunțate în procedura de camera preliminară, din care trebuie eliminate informațiile exceptate și care nu s-ar putea regăsi în dispozitiv.

Au fost identificate situații în care nu s-a procedat la consultarea judecătorului cauzei/președintelui instanței, atunci când Ghidul prevede această consultare, precum și o modalitate diferită de realizare efectivă a acestei consultări, în sensul că unele instanțe obțin un acord scris, iar altele un acord verbal. Inspekția Judiciară a apreciat că, pentru verificarea îndeplinirii acestei cerințe, s-ar impune existența unor mențiuni exprese ale judecătorului consultat, consemnate în scris, fie printr-o simplă rezoluție, fie prin orice alt act care să ateste consultarea.

Tot în legătură cu consultarea judecătorului, se reține că există dificultăți semnalate chiar de instanțe, în cazul în care purtătorul de cuvânt și judecătorul cauzei au păreri contrare. S-a reținut că unele instanțe resping cererea pe motiv că nu există acordul judecătorului, iar altele au procedat la soluționarea favorabilă a cererilor chiar și în lipsa acordului judecătorului de caz. Inspekția Judiciară a apreciat că această situație ar trebui reglementată expres prin stabilirea condițiilor în care purtătorul de cuvânt poate furniza informațiile în lipsa acordului judecătorului cauzei.

Un alt aspect relevant, identificat în practica instanțelor, este acela vizând caracterul pur formal al anonimizării înscrisurilor comunicate, întâlnit mai ales în materie civilă, întrucât maniera concretă în care se procedează (acoperirea înscrisului cu pix, carioca etc.) permite în fapt citirea datelor respective.

Distinct, tot în legătură cu anonimizarea înscrisurilor comunicate reprezentanților mass-media, s-a constatat faptul că, în condițiile în care pe portalul instanțelor din România figurează numele și prenumele părților, chiar dacă instanțele procedează la eliminarea datelor cu caracter personal din conținutul copiilor/extraselor eliberate, în

sensul prevederilor Legii nr.677/2001, această măsură este inefficientă, fiind posibilă identificarea acestora după numărul dosarului care este indicat.

Unele dificultăți în soluționarea cererilor având ca obiect solicitarea informațiilor de interes public, concretizate în eliberarea unor copii de pe documentele din dosarele aflate pe rolul instanțelor, au vizat aplicarea dispozițiilor art. 9 alin. 1 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, care prevăd că, în cazul în care solicitarea de informații implică realizarea de copii de pe documentele deținute de autoritatea sau instituția publică, costul serviciilor de copiere este suportat de solicitant, în condițiile legii. Totodată, potrivit art. 18 alin. 2 din Normele Metodologice din 07.02.2002 de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, costul serviciilor de copiere va fi suportat de solicitant, în condițiile legii, iar potrivit alin. 3 al aceluiași articol plata serviciilor de copiere se va face la casieria fiecărei autorități sau instituții publice.

Majoritatea instanțelor nu au efectuat nicio mențiune cu privire la suportarea costului serviciilor de copiere de către reprezentanții mass-media. Cu privire la acest aspect s-a apreciat că se impune completarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești.

Un alt aspect de evidențiat ca fiind o vulnerabilitate a activității de comunicare a informațiilor prin intermediul mass-media o reprezintă caracterul echivoc al obligativității normelor prevăzute în Ghid, având în vedere că se utilizează expresia „recomandări”, care prin natura termenului ar putea fi considerate facultative, dar care trebuie valorificate de către instanțe (art.49 din Ghid), ceea ce ar conduce la concluzia că acestea devin obligatorii prin transpunerea lor în fișele postului aferente personalului din cadrul biroului de informare și relații publice, precum și în instrucțiunile și procedurile de lucru interne.

Urmare a constatărilor cuprinse în raportul de control, Inspekția Judiciară a formulat următoarele propuneri:

1. În aplicarea dispozițiilor Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din ședința din data de 10.06.2016, referitoare la obligația conducătorilor instanțelor de a

- efectua verificări în situațiile în care în mediul public apar probe sau aspecte referitoare la viața privată a persoanelor, din dosarele aflate pe rolul instanței, s-ar impune o reglementare concretă a modului de verificare, constând în:

- stabilirea obligației conducătorului Biroului de informare și relații publice de a identifica, în cadrul atribuției prevăzute de art. 80 lit. g) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, cazurile în care în mediul public apar probe sau aspecte referitoare la viața privată a persoanelor, din dosarele aflate pe rolul instanței;
- informarea președintelui instanței printr-un referat însoțit de materialul de presă relevant;
- obligația președintelui de a dispune măsuri pentru verificarea aspectelor semnalate, urmând ca rezultatul verificărilor să fie concretizat într-un act constatator;
- înaintarea rezultatului verificărilor, însoțit de materialul de presă către Biroul de informare publică și relații cu mass-media din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, precum și sesizarea altor autorități apreciate competente în raport de concluziile verificărilor.

2. Actualizarea Ghidului privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media în sensul corelării acestuia cu interpretarea dată prin Decizia nr. 37/07.12.2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

3. Completarea dispozițiilor Ghidului cu privire la necesitatea consemnării poziției adoptate de judecătorul/președintele instanței, în cadrul operațiunii de consultare, precum și stabilirea condițiilor în care purtătorul de cuvânt poate furniza informațiile, în lipsa acordului judecătorului cauzei.

4. Completarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești cu dispoziții referitoare la costul serviciilor de copiere în raport de dispozițiile art. 9 alin. (1) din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public și art. 18 alin. (2) din Normele Metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001, precum și introducerea unei dispoziții referitoare la aplicabilitatea Ghidului și la paragraful care reglementează activitatea Biroul de informare și relații publice.

5. Unificarea practicilor diferite adoptate de instanțe conform recomandărilor din concluziile raportului de control.

6. Analizarea de către Serviciul legislație și documentare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a posibilității ștergerii informațiilor din bazele de date informatizate ale instanțelor și identificarea soluțiilor ce se pot dispune de către acestea în cazul cererilor privind înlăturarea din aceste evidențe și de pe portalul instanțelor a datelor de identificare formulate de părți, având în vedere cele două cereri înregistrate în cursul anului 2016 la Înalta Curte de Casație și Justiție.

Prin adresa nr. 10705/2016, Direcția legislație, documentare și contencios din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a exprimat un punct de vedere cu privire la propunerile formulate de Inspecția Judiciară prin Raportul de control nr. 1619/IJ/917/DIJ/2016, astfel:

I. Modificările propuse cu privire la Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești.

În ceea ce privește stabilirea obligației conducătorului Biroului de informare și relații publice de a identifica, în cadrul atribuției prevăzute de art. 80 alin. (1) lit. g) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, cazurile în care în mediul public apar probe sau aspecte referitoare la viața privată a persoanelor, din dosarele aflate pe rolul instanței, Direcția legislație, documentare și contencios apreciază că instituirea unei astfel de atribuții în sarcina conducătorului Biroului de informare și relații publice nu excedează cadrul atribuțiilor care trebuie să îi revină acestuia prin prisma rolului pe care-l deține.

Astfel, potrivit art. 80 alin. (1) lit. g) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, conducătorul Biroului de informare și relații publice are ca atribuție, printre altele, identificarea știrilor difuzate de mass-media locală și națională, care au un impact negativ asupra activității și imaginii instanței sau judecătorilor ce funcționează în cadrul acesteia, precum și verificarea veridicității informațiilor și

asigurarea informării corecte a opiniei publice, exprimând poziția instanței față de problemele semnalate.

Conform recomandărilor din Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media, la nivelul instanțelor ar trebui elaborate, zilnic, materiale de informare, de tip revista presei, care să fie difuzate personalului instituției în cursul dimineții.

În conformitate cu dispozițiile art. 49 din Ghid, recomandările ar trebui valorificate în fișele postului personalului din cadrul structurilor de comunicare și a purtătorului de cuvânt, prin individualizarea atribuțiilor specifice în domeniul informării publice și relațiilor cu presa.

Referitor la propunerea de reglementare a obligației președintelui de a dispune măsuri pentru verificarea aspectelor semnalate, urmând ca rezultatul verificărilor să fie concretizat într-un act constatator, Direcția legislație, documentare și contencios apreciază că trebuie clarificat care structură trebuie să verifice aspectele semnalate și să întocmească actul constatator, precum și tipul acestui act.

Având în vedere că, în ședința din 10.06.2015, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a stabilit că, în cazul în care în mediul public apar probe sau aspecte referitoare la viața privată a persoanelor, din dosarele aflate pe rolul instanței, președinților instanțelor le revine obligația de a face verificări cu privire la aceste cazuri, rezultă că această responsabilitate nu poate fi stabilită în sarcina altei persoane, președinții instanțelor putând să stabilească, însă, în funcție de particularitățile fiecărei situații, ca anumite aspecte punctuale să fie verificate de către personalul instanțelor (de exemplu, verificările în sistemul informatic al instanței ar putea fi efectuate de către specialistul IT).

În ceea ce privește tipul actului care va fi întocmit, Direcția legislație, documentare și contencios apreciază că poate fi întocmită o notă, care va cuprinde, pe lângă rezultatul verificărilor și mențiuni cu privire la măsurile care se impun a fi luate în continuare.

Referitor la propunerea Inspecției Judiciare, ca rezultatul verificărilor, însoțit de materialul de presă, să fie transmis Biroului de informare publică și relații cu mass-media din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, Direcția legislație, documentare și

contencios apreciază că, odată constatată încălcarea unei obligații prevăzute de lege sau regulament, apare fără sens înaintarea rezultatului verificărilor efectuate către Biroul de informare publică și relații cu mass-media.

În acest sens, s-a arătat că, în cazul în care este vorba despre existența unor indicii privind săvârșirea unei abateri disciplinare de către un magistrat, rezultatul verificărilor trebuie să fie înaintat Inspecției Judiciare, organul competent să facă cercetarea în vederea stabilirii răspunderii disciplinare.

De asemenea, în cazul în care există indicii privind săvârșirea unei abateri disciplinare de către personalul auxiliar de specialitate, cercetarea prealabilă se efectuează prin judecători sau procurori desemnați de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, ori, după caz, de președintele curții de apel.

Referitor la completarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești cu dispoziții referitoare la costul serviciilor de copiere în raport de dispozițiile art. 9 alin. (1) din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, potrivit căroră, în cazul în care solicitarea de informații implică realizarea de copii de pe documentele deținute de autoritatea sau instituția publică, costul serviciilor de copiere este suportat de solicitant, în condițiile legii, Direcția legislație, documentare și contencios apreciază că prin Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești nu poate fi stabilit quantumul sau modalitatea de calcul a taxelor pentru serviciile de copiere a documentelor.

Pe de altă parte, s-a reținut că trebuie semnalat faptul că problematica invocată își poate găsi rezolvare prin adoptarea proiectului de Hotărâre a Guvernului pentru modificarea și completarea Normelor Metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001, aprobate prin H.G. nr. 123/2002, prin care se propune introducerea a două noi alineate la art. 18 din Norme, prin care se va stabili, pe de o parte, că prin costul serviciului de copiere se înțelege costul direct al operațiunii tehnice de copiere a informației solicitate pe suport de hârtie, iar pe de altă parte, că acest cost va fi aprobat, respectiv actualizat, prin actul administrativ al conducătorului autorității sau instituției publice centrale sau locale, pe baza unei analize a prețului pieței relevante la nivel local.

În aceste condiții, urmează a se aprecia asupra oportunității transmiterii unei adrese către ministrul justiției, respectiv procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în vederea emiterii unui ordin prin care să fie stabilit în mod unitar acest cost pentru toate instanțele, respectiv parchetele, în cazul în care va fi adoptat proiectul actului normativ menționat.

Referitor la propunerea de completare a Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești prin introducerea unor dispoziții referitoare la aplicabilitatea Ghidului privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media inclusiv în ceea ce privește paragraful care reglementează activitatea Biroului de informare și relații publice, Direcția legislație, documentare și contencios apreciază că este oportună promovarea propunerii de completare formulată de Inspekția Judiciară, sens în care în cuprinsul Capitolului II – Secțiunea 7 – Subsecțiunea - § 6. Biroul de informare și relații publice ar putea fi incluse dispoziții privind aplicabilitatea în activitatea Biroului de informare și relații publice din cadrul instanțelor a prevederilor Capitolului II din Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media, denumit Dispoziții generale. Structurile de comunicare și purtătorul de cuvânt.

II. Modificările propuse cu privire la Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media.

În ceea ce privește propunerea de actualizare a Ghidului privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media, în sensul corelării acestuia cu interpretarea dată prin Decizia nr. 37/2015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, conform notei Direcției legislație, documentare și contencios, Consiliul Superior al Magistraturii nu poate cenzura modul concret de soluționare a cererilor formulate în temeiul Legii nr. 544/2001, selecția informațiilor de interes public care pot fi comunicate realizându-se de către deținătorii acestor informații, respectiv instanțele și parchetele.

Pe de altă parte, întrucât prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 482/2012 a fost aprobat Ghidul privind relația dintre sistemul judiciar și mass-media, al cărui obiect de reglementare îl constituie, astfel cum rezultă chiar din

denumirea sa, comunicarea instanțelor și parchetelor cu reprezentanții mass-media, în ședința din 24.02.2016, Comisia nr. 2 – Eficientizarea activității Consiliului Superior al Magistraturii și a instituțiilor coordonate; parteneriatul cu instituțiile interne și societatea civilă a analizat dacă Decizia nr. 37/2015 impune modificări în reglementarea acestui Ghid.

În cadrul ședinței sus-menționate a Comisiei nr. 2, s-a reținut că normele Ghidului nu impun în niciuna dintre situațiile reglementate obligația comunicării informațiilor solicitate sau permiterea accesului, sub diferite forme, la aceste informații.

În acest sens, la elaborarea Ghidului s-a avut în vedere faptul că potrivit art. 12 alin. (2) din Legea nr. 544/2001, răspunderea pentru aplicarea măsurilor de protejare a informațiilor exceptate de la accesul liber al cetățenilor prevăzute la alin. (1) revine persoanelor și autorităților publice care dețin astfel de informații, precum și instituțiilor publice abilitate prin lege să asigure securitatea informațiilor.

Se dă astfel eficiență Recomandării (2003)13 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei privind furnizarea de informații prin intermediul mass-media cu privire la procesele penale, care subliniază necesitatea de a pune în balanță aceste drepturi, având în vedere situația de fapt din fiecare caz individual.

Astfel cum s-a apreciat la nivelul Comisiei nr. 2, în ședința din 26.10.2015, soluționarea cererilor reprezentanților mass-media privind accesul la informațiile de interes public, rezultând din dosarele aflate în stare de judecată pe rolul instanțelor trebuie să se facă de purtătorul de cuvânt al instanței, cu consultarea președintelui completului sau, în lipsa acestuia, a președintelui instanței, întotdeauna, cu analizarea condițiilor reglementate de normele privind soluționarea unor asemenea cereri, raportat la toate elementele concrete ale cauzei, urmărindu-se asigurarea unui raport de proporționalitate între limitarea accesului la informațiile publice și protecția valorilor sociale ocrotite de actele normative cu incidență în domeniu.

În ședința din 24.02.2016, Comisia a apreciat că, pentru identitate de rațiune, modul de rezolvare trebuie să fie același și în fazele premergătoare judecății, desigur, cu respectarea competențelor specifice de aprobare a solicitărilor privind accesul la informațiile de interes public.

În aceeași ședință, Comisia nr. 2 a analizat și problematica informațiilor de interes public decurgând din afectarea capacității de exercitare a unei funcții publice.

Din această perspectivă, Comisia nr. 2 a reținut că, din conținutul considerentelor și dispozitivului Deciziei nr. 37/2015, rezultă că, deși instanța supremă nu s-a pronunțat, prin dispozitiv, și asupra chestiunii vizând situația în care informația, apreciată ca fiind de interes public, se referă chiar la datele cu caracter personal, în cuprinsul hotărârii a analizat și împrejurarea în care informațiile cu privire la datele personale ale cetățeanului pot deveni informații de interes public.

În acest sens, s-a constatat că Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că datele cu caracter personal se subsumează noțiunii generale de „informații” și, în măsura în care privesc activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice sau instituții publice, sunt susceptibile să reprezinte informații de interes public, în sensul art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 544/2001.

Pentru a intra însă efectiv în această categorie, trebuie îndeplinită o condiție suplimentară, respectiv aceea de a afecta capacitatea de exercitare a funcției publice, întrucât, conform art. 14 alin. (1) din Legea nr. 544/2001, informațiile cu privire la datele personale ale cetățeanului pot deveni informații de interes public numai în măsura în care afectează capacitatea de exercitare a unei funcții publice.

În lipsa îndeplinirii acestei condiții, datele cu caracter personal sunt exceptate de la liberul acces al cetățenilor, în acest sens fiind dispozițiile exprese ale art. 12 alin. (1) din Legea nr. 544/2001, potrivit căroră „Se exceptează de la accesul liber al cetățenilor, prevăzut la art. 1 și, respectiv, la art. 11¹, următoarele informații: (...) d) informațiile cu privire la datele personale, potrivit legii.”

Față de aspectele prezentate mai sus, Comisia a apreciat că, în cazul în care informațiile cu privire la datele personale ale cetățeanului afectează capacitatea de exercitare a unei funcții publice, accesul la documentele în care sunt menționate aceste informații poate fi permis fără anonimizarea acestor date, implicit acestea putând fi comunicate, întrucât ele au devenit de interes public.

O interpretare contrară este de natură a aduce atingere chiar substanței dreptului la informare.

Referitor la propunerea de completare a dispozițiilor Ghidului cu privire la necesitatea consemnării poziției adoptate de judecătorul/președintele instanței, în cadrul operațiunii de consultare, precum și stabilirea condițiilor în care purtătorul de cuvânt poate furniza informațiile, în lipsa acordului judecătorului cauzei, Direcția legislație, documentare și contencios apreciază că, atât acordul, cât și dezacordul judecătorului cauzei sau după caz, al președintelui instanței pot fi menționate în scris pe solicitarea formulată, sub forma unei rezoluții, sens în care pot fi completate articolele din Ghid care prevăd consultarea judecătorului cauzei sau, după caz, a președintelui instanței.

În ceea ce privește cazul în care purtătorul de cuvânt și judecătorul cauzei au păreri contrare, Direcția legislație, documentare și contencios arată că, întrucât scopul urmărit la elaborarea normelor de la art. 38 și art. 40 din Ghid a fost acela al conferirii puterii de apreciere organului judiciar plasat în poziția cea mai bună pentru a aprecia dacă eliberarea unor copii a hotărârilor aflate la dosarul cauzei este de natură să afecteze buna desfășurare în continuare a procesului penal sau alte interese sau valori ocrotite de lege, solicitarea formulată nu ar trebui să fie soluționată în mod favorabil. Prin urmare, în lipsa acordului judecătorului de caz, solicitarea formulată ar trebui respinsă.

În acest caz, se apreciază că ar trebui ca refuzul judecătorului cauzei sau a președintelui completului să fie motivat, sens în care pot fi introduse prevederi în cuprinsul textelor din Ghid care prevăd această consultare.

În ședința din 15.03.2016, Comisia nr. 2 - Eficientizarea activității Consiliului Superior al Magistraturii și a instituțiilor coordonate; Parteneriatul cu instituțiile interne și societatea civilă a analizat solicitările formulate de doi judecători referitoare la modul în care trebuie aplicate dispozițiile Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii nr. 677/2001 privind pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, cu modificările și completările ulterioare, ca urmare a intervenirii Deciziei nr. 37/2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie de contencios administrativ și fiscal.

Prin altele, s-a ridicat problema dacă dezlegarea dată prin Decizia nr. 37/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept este incidentă și în privința informațiilor din sistemul Ecris, precum și a modului în care trebuie să fie soluționată cererea unei persoane privind ștergerea numelui și prenumelui din programul informatic Ecris, de pe portalul instanțelor de judecată.

Referitor la incidența problematicii atinse prin dezlegarea dată prin Decizia nr. 37/2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în privința informațiilor din sistemul Ecris, Comisia nr. 2 a reținut că, potrivit art. 3 lit. a) din Legea nr. 677/2001, prin date cu caracter personal se înțelege „orice informații referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă; o persoană identificabilă este acea persoană care poate fi identificată, direct sau indirect, în mod particular prin referire la un număr de identificare ori la unul sau la mai mulți factori specifici identității sale fizice, fiziologice, psihice, economice, culturale sau sociale”.

În conformitate cu dispozițiile lit. b) a aceluiași articol, prelucrarea datelor cu caracter personal constă în „orice operațiune sau set de operațiuni care se efectuează asupra datelor cu caracter personal, prin mijloace automate sau neautomate, cum ar fi colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, adaptarea ori modificarea, extragerea, consultarea, utilizarea, dezvăluirea către terți prin transmitere, diseminare sau în orice alt mod, alăturarea ori combinarea, blocarea, ștergerea sau distrugerea”.

Conținutul dreptului la protecția datelor cu caracter personal, privește, într-o formă generică, dreptul persoanei fizice de a-i fi apărute acele caracteristici care conduc la identificarea sa și obligația corelativă a statului de a adopta măsuri adecvate pentru a asigura o protecție eficientă.

Portalul instanțelor judecătorești este o aplicație prin intermediul căreia se pot consulta listele de ședințe de la instanțele judecătorești din România, informații referitoare la dosarele cauzelor supuse judecării, după numele unei părți, obiectul cauzei sau numărul dosarului.

S-a apreciat că protejarea datelor cu caracter personal ar fi posibilă dacă ar fi modificată aplicația Ecris, astfel încât câmpul referitor la numele și prenumele părților să nu se mai importe pe portalul instanțelor de judecată.

Prin urmare, deși inserate în câmpurile programului Ecris, aceste date nu ar mai apărea pe portal după încărcarea lor în sistemul Ecris.

Comisia nr. 2 a apreciat că această soluție nu ar fi de natură să afecteze rolul portalului instanțelor judecătorești, care are ca scop asigurarea posibilității persoanei interesate de a urmări evoluția cauzei supuse judecării (consultarea listelor de ședințe de la instanțele judecătorești, aflarea termenelor de judecată și a soluțiilor date în cauze), întrucât informații privind toate aceste aspecte ar putea fi obținute și prin căutarea dosarului după numărul acestuia.

Însă, s-a reținut că, în actualul stadiu de dezvoltare a aplicației Ecris, necompletarea câmpurilor privind numele părților nu constituie o soluție, întrucât, prin neinserarea acestor mențiuni, nu vor mai putea fi generate citații, comunicări și diferite rapoarte, nu vor mai putea fi completate registre și liste de ședință etc.

În aceste condiții, problematica menționată a fost semnalată Ministerului Justiției, căruia îi revine atribuția de administrare a portalului instanțelor judecătorești, solicitându-se punctul de vedere al Direcției pentru Tehnologia Informației cu privire la aspectele semnalate (adresa nr. 4248/2016 din 23 martie 2016).

În ceea ce privește modul în care trebuie să fie soluționată cererea unei persoane care solicită ștergerea numelui și prenumelui de pe portalul instanțelor de judecată, în ședința din 15.03.2016, Comisia nr. 2 a constatat că această chestiune a fost analizată anterior la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii.

Astfel, în ședința din data de 17.05.2012, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a analizat solicitarea formulată de Tribunalul Brașov privind exprimarea unui punct de vedere cu privire la solicitarea unui petent de ștergere sau cenzurare a datelor cu caracter personal de pe portalul instanțelor judecătorești în cazul dosarelor arhivate.

În esență, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că, în condițiile în care un dosar, înregistrat pe portalul instanțelor, este arhivat, nu se mai justifică apariția

pe portalul instanțelor de judecată a numelui părților, care, în conformitate cu prevederilor art. 3 lit. a) și b) din Legea nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, cu modificările și completările ulterioare, constituie date cu caracter personal care contribuie la identificarea persoanei, respectiv o prelucrare a acestor date.

În acest context, s-a apreciat că se impune prevederea unei proceduri care să permită ștergerea sau cenzurarea datelor cu caracter personal de pe portalul instanțelor judecătorești în cazul dosarelor arhivate, sens în care s-a hotărât sesizarea Ministerului Justiției, în calitate sa de administrator al portalului instanțelor judecătorești (adresa nr. 6961/1154/2012 din 31.05.2012).

S-a mai reținut că, de la data exprimării de către Plenul Consiliului a acestui punct de vedere, nu au intervenit elemente care să justifice o altă soluție.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 75 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, prin vot direct și secret, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți;

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI A CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art.1 - Aprobarea Raportului Inspecției Judiciare nr. 1619/IJ/917/DIJ/2016 privind verificarea respectării Ghidului privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media, precum și a prevederii referitoare la efectuarea de verificări din oficiu ori de câte ori apar în mediul public probe sau aspecte în legătură cu viața privată a persoanelor, din dosarele aflate pe rolul instanțelor de judecată, cu observațiile și precizările formulate de Direcția legislație, documentare și contencios.

Art.2 - Sesizarea Comisiei nr. 2 - Eficientizarea activității Consiliului Superior al Magistraturii și a instituțiilor coordonate, parteneriatul cu instituțiile interne și societatea civilă, din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

Art.3 - Prezenta Hotărâre nr. 856/14.07.2016 se comunică Inspecției Judiciare.

Dată în București, la data de 14 iulie 2016

Președinte,

Judecător Mircea ARON

A handwritten signature in blue ink is written over a circular official stamp. The stamp contains the text "CONSILIUL JUDICIAL" and "ROMANIA" around the perimeter. The signature is a stylized, cursive script.